

Broyler Yetiştiriciliğinde Yakalama Alıştırmalarının ve Çeşitli Taşıma Şekillerinin Kesim Öncesi Stres Oluşumu Üzerine Etkileri

Bu çalışmanın amacı broylerlerde yetiştirme döneminde uygulanan yakalama alıştırmaları ve kesim öncesi dönemde uygulanan değişik taşıma şekillerinin stres üzerine etkilerinin incelenmesidir. Çalışma Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Kanatlı Araştırma ve Uygulama Ünitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla özel bir kuluçkahaneden sağlanan bir günlük yaştaki 160 adet Ross-308 broyler civcivi kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda, yakalama alıştırmaları yapılan broylerlerde kan kortikosteron düzeyi 2,74 ng/ml, yakalama alıştırmaları uygulanmayan grupta ise 2,96 ng/ml olarak bulunmuştur. Yetiştirme döneminde düzenli olarak uygulanan yakalama alıştırmalarının stres oluşumunu bir miktar düşürdüğü, ancak bunun istatistiksel olarak önemli olmadığı tespit edilmiştir. Yakalama alıştırmaları uygulanan grupta kan kortikosteron düzeyi bakımından cinsiyetler arası fark istatistiksel olarak önemsiz çıkmıştır. Kesim öncesi uygulanan taşıma şekilleri ile ilgili olarak, kontrol grubunda normal, tekli ve çoklu taşımanın yapıldığı gruplarda kortikosteron düzeyleri sırasıyla 2,17, 2,47 ve 3,13 ng/ml olarak bulunmuş ve taşıma grupları arası fark istatistiksel bakımdan önemli ($P<0,05$) çıkmıştır. Yakalama alıştırmaları uygulanmış olan deneme grubunda ise taşıma şeklinin kan kortikosteron düzeyine etkisi önemsiz çıkmıştır. Çoklu taşıma uygulanan broylerin normal ve tekli taşınanlara göre daha yüksek bir stres düzeyine maruz kaldığı belirlenmiştir. Diğer taraftan tüm taşıma şekillerinde gerek erkek gerekse dişi hayvanlarda yakalama alıştırmaları uygulanmasının kan kortikosteron düzeyine etkisi istatistiksel açıdan önemsiz olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre yakalama alıştırmaları uygulanan broylerlerde karkas randımanı %74,40, yakalama alıştırmaları uygulanmayanlarda ise %76,33 olarak bulunmuş ve yakalama alıştırmaları uygulanmasının karkas randımanı üzerine etkisi istatistiksel bakımdan önemli ($P<0,001$) olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Broyler, Kortikosteron, Stres, Taşıma, Yakalama